

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота

з японської філології на тему:

ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА ЯПОНСЬКОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ
ОНОМАТОПЕЇ

Студентки групи Яп 07-21

факультету східної і слов'янської
філології

денної форми навчання

Освітньої програми:

Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.06 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша -
японська

Білинської Юлії-Анни Романівни

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Наумова Юлія Станіславівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	7
1.1. Визначення ономаіопеї в лінгвістиці та її роль в японській мові.....	7
1.2. Семантичні особливості ономаіопеї в японській мові.....	9
1.2.1. 擬音語 (Гіонго).....	9
1.2.2. 擬態語 (Гітайго).....	10
1.3. Роль манги у вивченні ономаіопеї та японської мови	14
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОНОМАІОПЕЇ В МАНЗІ ТА У ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ЯПОНСЬКИХ	
ПІСЕНЬ.....	17
2.1. Практичне дослідження ономаіопеї в манзі на прикладі першої глави манги Оди Ейічіро “Ван Піс”.....	17
2.2. Культурно-мовна специфіка вживання ономаіопеї у текстах сучасних японських пісень.....	25
2.2.1. Структурно-семантична характеристика пісенних ономаіопів.....	25
2.2.2. Функціонування ономаіопетичної лексики у текстах сучасних японських пісень.....	29
ВИСНОВКИ.....	32
РЕЗЮМЕ ЯПОНСЬКОЮ МОВОЮ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	37

ВСТУП

Дана курсова робота представляє собою дослідження такого аспекту, як експресивна лексика японського мовознавства на прикладі оноματοпеї. Мова і культура взаємодіють між собою, мова є відображенням культури.

Культура мови — рівень володіння нормами усної і писемної літературної мови, а також свідоме, цілеспрямоване, майстерне використання мовно-виражальних засобів залежно від мети й обставин спілкування. Наука про культуру мови — окрема галузь мовознавства, яка, використовуючи дані історії літературної мови, граматики, лексикології, стилістики, словотвору, виробляє наукові критерії в оцінці мовних явищ.

Важливими складовими частинами культури мови є ортологія, лінгвостилістика (функціональна та експресивна оцінка мовних засобів).(27)

Оноματοпея притаманна майже всім мовам світу. Як правило, вона представлена невеликою кількістю прикладів, але японська мова в цьому аспекті показує виключні результати.

Безумовно, при співставленні різних мовних систем зустрічається популярна ідея про відмінності між східноазіатським і західним менталітетом. Відмінності у візуальному сприйнятті передбачають відмінності в розумовій діяльності, що впливає на використання мови зі структурної і експресивної точки зору.

Японська мова містить у собі так звану звукосимволічну або оноματοпоетичну лексику («擬音語彙» - ぎおんごい), яка відображає емоції та позицію мовця, і ефективніше передає почуття мовця реципієнту. Ця лексика є ключем до емоційно-експресивної оцінки об'єктів та дій, оскільки може передати точку зору мовця безпосередньо. Таким чином, звукосимволічні слова є важливим елементом культурно-орієнтованого японського самовираження.

Саме те, що оноματοпоетична лексика японської мови дуже розвинена своїм культурним наповненням, що, на нашу думку, дозволяє краще зрозуміти особливості національного характеру японського народу, і зумовило вибір теми нашої роботи.

Адже є загальновідомим той факт, що за кількістю оноματοпоетичної лексики японська мова посідає друге місце серед усіх мов світу, поступаючись у цьому відношенні лише корейській мові, і якщо в більшості європейських мов звуконаслідування (а тим більше звукозображальні слова), за твердженням, наприклад, Ф. де Соссюра, «знаходяться на периферії мовної системи»(28), то в японській мові оноματοпоетичні вирази, не є периферійними, але становлять значну частку мови.

Актуальність даної роботи полягає у тому, що сучасна наука досліджує взаємозв'язок між мовою та культурою, а також їх взаємозалежність та співвідношення, що беруть участь у формуванні змістової структури тексту, слугують засобами увиразнення, посилення емотивно-оцінного потенціалу нейтральних лексичних одиниць і належать до стилетвірних компонентів художніх просторів. Ці дослідження на даний час активно розвиваються, тому вони мають велике значення.

Метою даної роботи є аналіз особливостей використання японської оноματοпеї в манзі. Зокрема, порівняння використаних в манзі оноματοпоетичних слів для опису подій та для опису персонажів, які безпосередньо використовуються персонажами манги. Описуючи ці особливості, дослідження дозволить краще зрозуміти роль оноματοпеї у японській мові та культурі, а також виявити специфіку використання оноματοпеї у манзі як одному з основних видів японської мистецької літератури. Також у з'ясуванні культурно-мовної специфіки використання оноματοпів японської мови у ході аналізу мовних одиниць у текстах пісень. Основні **завдання**, поставлені в цій роботі:

- ознайомитися з науковими працями оноματοпоетичної лексики;
- навести існуючі класифікації видів японської оноματοпоетичної лексики;
- порівняти кількість та семантичні види використаної оноματοпоетичної лексики;
- провести структурно-семантичний аналіз оноματοпоетичної лексики, вжитої в досліджуваному матеріалі, та з'ясувати, які функції вона виконує;
- класифікувати приклади за критерієм використання у мовленні персонажів манги, їх описі та використання для опису;
- зробити висновки щодо обумовленості використання ономатопеї в манзі та у текстах сучасних японських пісень.

Новизна даної роботи полягає в тому, що досліджується значна частина оноματοпоетичної лексики сучасної японської мови, яка досі не була достатньо вивчена вітчизняними та зарубіжними лінгвістами.

Об'єктом дослідження даної роботи є використання японської ономатопеї в манзі, на прикладі манги Оди Ейічіро «Ван Піс» та текстів сучасних японських пісень.

Предметом даної роботи є приклади та особливості оноματοпоетичної лексики японської мови, відображеної в манзі Оди Ейічіро «Ван Піс» та у текстах сучасних японських пісень.

Серед **методів**, які ми використовували слід виділити:

- метод суцільної вибірки;
- описовий метод;
- метод функціонального аналізу для виявлення специфіки реалізації тих чи інших функцій досліджуваних одиниць, розбору деталей груп елементів, отриманих внаслідок класифікації.

Головна мета та завдання даної роботи визначили її структуру. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме японською мовою та списку використаної літератури.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, формулюється її основна мета, предмет, об'єкт та завдання для подальшого дослідження, вказується матеріал дослідження та наводиться структура роботи.

У першому розділі викладаються теоретичні передумови дослідження.

Другий розділ присвячено дослідженню ономапеї в манзі Оди Ейічіро «Ван Піс» та у текстах сучасних японських пісень.

У висновках формулюються основні результати дослідження.

Список використаної літератури налічує 29 позицій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Визначення ономатопеї в лінгвістиці та її роль в японській мові

Ономатопея — це процес імітації засобами мови різних позамовних звукових явищ, а також самі слова, що є результатом звуконаслідування. Кобилянська О. використовує два визначення ономатопеї (2): «закономірний фонетично вмотивований зв'язок між звуковим складом слова (фонемами) й акустичною ознакою позначеного (денотатом)» (ЛЭС 1990), а також як «умовну імітацію різноманітних звуків природного довкілля фонетичними засобами даної конкретної мови (звуків тварин, неживих предметів, явищ природи тощо)» (29). Кобилянська О. наголошує, що довгий час між звуконаслідуванням та звукосимволізмом не проводилося чітке розмежування, хоча другий, у свою чергу, охоплює широкий спектр означуваних явищ: рухи і світло, форму і величину предметів, манеру ходьби, міміку і тому подібне (6). Гаценко І. пише, що обидва ці поняття поєднуються загальним терміном звукозображальність (1).

Явище ономатопеї має різне відображення в мовах світу. Звуки тварин, як от, наприклад, котяче “няв” в українській мові, що відповідає японському “にゃ” чи російському “мяу”, хоч і не суттєво, але відрізняються один від одного. Кобилянська О. пояснює це тим, що кожна мова адаптує навколишні звуки під свою фонетичну систему, і тому звуки однакового походження можуть по-різному інтерпретуватися в різних мовах світу (6). Гаценко І. порівнює звукоімітацію і звуконаслідування, зазначаючи, що при імітації завдання полягає в точному відтворенні звуків навколишнього світу, а при утворенні звуконаслідувань кожен народ членує світ звуків відповідно до системи фонем своєї мови (1).

Також Хасада Р. звертає увагу на те, що європейські мови мають більш точну передачу звуків свійських тварин, ніж японська мова. Це

пояснюється тим, що досвід вирощування свійських тварин у європейців значно більший ніж в японців, які в свою чергу мають велику кількість звуконаслідувальних слів для опису дзижчання цикад, котрих неможливо зустріти в Європі (12).

Японська мова має величезну кількість ономотопеїчних слів, які часто вживаються в повсякденному спілкуванні японців і в мові художньої літератури, представляючи одну з характерних особливостей японської мови. Вони можуть виступати різними частинами мови, такими як дієслово (テクテク歩く - втомлено йти, волочитися; ヒソヒソ話す - шепотіти), прикметник (クダクダしい - занадто детальний, нудний; ナレナレしい - дружній, невимушений), прислівник (へトへトに疲れる- втомитися до сметрї; オイオイと泣く - ридати, гірко плакати) тощо.

Сфера вживання ономотопеї не обмежується лише художньою літературою, як вже було сказано раніше. Кобелянська О. зазначає, що найчастіше ономотопеїчна лексика трапляється в (3):

- у дитячій мові (відповідно, і в літературі для дітей);
- у розмовно-побутовому мовленні;
- в окремих уснопоетичних (фольклорних) жанрах, насамперед – у казках, прислів'ях, приказках;
- у художній літературі, передусім – у поезії жанру хайку;
- у текстах газетно-публіцистичного стилю;
- у мові японських коміксів манга;
- у сучасних рекламних текстах.

Із вищенаписаного можна зробити висновки, що роль ономотопеї в японській мові досить значна. Кобелянська О. зазначає, що багато лінгвістів стверджують, що в японській мові мала кількість лексем (передусім дієслівних), тому вона і потребує більшу кількість ономотопеїчних слів для компенсації недоліків окремих лексем і наданню

відтінків значень (7). Тож в даному випадку місце ономапопеї в японській мові важко переоцінити.

1.2. Семантичні особливості ономапопеї в японській мові

Ономапопею можна поділити на 2 категорії, такі як звуконаслідування і звукосимволізм. Термінологічно вони відповідають поняттям 擬音語 (гіонго) та 擬態語 (гітайго) в японській мові. Як зазначає Кобелянська О., деякі словники і видання спеціальної літератури інколи виділяють в окрему категорію ще і 擬声語 (гісейго) (6).

Гісейго - це термін, що означає наслідування голосів. Він фактично є ідентичним до гіонго, але може використовуватися для позначення наслідування голосів людей і тварин всередині загального поняття гіонго [18].

Щодо поділу гітайго Степанова З. використовує семантичну класифікацію, яка окрім самої категорії гітайго включає в себе ще й 擬用語 (гійоуго) та 擬情語 (гіджьюуго) (9). Перший термін вказує на символізм дій, а другий - на символізм почуттів.

1.2.1. 擬音語 (Гіонго)

Гіонго - це слова, що означають звуки зовнішнього світу, які видають живі чи неживі предмети (6). Це можуть бути, як журчання живота, чханья, сопіння людини, так і нявкання кота, сичання змії, звуки машин на автомагістралі чи перелистування сторінок. Наприклад, ワンワン - гавкіт собаки, ゴロゴロ - мурчання кота чи звуки грому, チン - звук мікрохвильовки тощо.

Гісейго, як вже було зазначено раніше, представляє собою вужчу за значенням семантичну групу слів, що включає в себе саме наслідування голоса, тобто звуків, що видають живі істоти.

Сепанова З. на прикладі семантичної класифікації дає детальну характеристику гіонго (9):

- 1) Наявність звуку відрізняє гіонго від гітайго
- 2) Наявність голосу вказує на гісейго (наслідування голосу)
- 3) Наявність звуку вказує на гіонго (наслідування звуку), як підкатегорію загального звуконаслідування, на рівні з гісейго.

Подшибякіна А. поділяє гітайго на:

- 1) різноманітні звуки, що виникають в навколишньому світі
- 2) специфічні звуки
  - a) звуки, що видають неживі предмети (パチパチ手を叩く - хлопати в долоні)
  - b) звуки, що видає людина (ランカランと鳴いている - дзвонити у дзвін)
  - c) звуки, що видають тварини (ギャーギャー鳴く - вищати (про свиню))

Бабенко О. стверджує, що вивчення гіонго не повинно викликати труднощів. Вона пояснює це тим, що кількість ономапопейчної лексики даного класу досить невелика, їхня структура прозора, а вмотивованість зрозуміла (5).

1.2.2. 擬態語 (Гітайго)

Гітайго - це слова, що за допомогою звуків у символічній формі передають незвукові явища (18). Це можуть бути фізичні чи емоційні стани людини чи предметів, навколишні ситуації тощо.

Більш лаконічне визначення гітайго дав американський дослідник Шарлін Н., а саме: “гітайго - це слова, що описують фізичні та емоційні стани” (12).

Деякі дослідники не відносять це поняття до ономапопей, а вважають його частиною наслідувальних слів (mimetic words) (11, 13).

Беручи за приклад класифікацію ономаіопеїчних слів Какеї Й. та Таморі І., представлену в статті Степанової З. можна детально розібрати систему гітайго (9).

- 1) Відсутність звуку вказує на принадлежність ономаіопеїчного слова до гітайго;
- 2) Наявність емоційного фактору вказує на таку підкатегорію, як гіджьюоуго (символізм почуттів):
  - a) наявність зовнішнього фактору впливу вказує на відчуття (感覺)
  - b) відсутність зовнішнього фактору впливу вказує на почуття (感情)
- 3) Відсутність емоційного фактору вказує на таку підкатегорію, як 非擬情 (без вираження почуттів):
  - a) Одухотвореність вказує на ономаіопеїчні слова для опису дій (擬用語)
  - b) Символізм неживих предметів виконують ономаіопеїчні слова, що описують стан (擬態語 - як підкатегорія, на рівні з гіджьюоуго та гійоуго)

Кобилянська О. виділяє такі групи ономаіопеїчних слів у гітайго (6):

“Люди і робота”

- 1) Риси характеру людини (シャーシャーしている - байдужий)
- 2) Відносини між людьми:
  - a) характер відносин (チグハグな感じの夫婦 - чоловік і дружина, що геть не підходять один одному);
  - b) відношення до оточення (イチャイチャする - показувати свої почуття на людях).
- 3) Робота і гроші:
  - a) відношення до роботи (キチキチと報告書を出す - обов'язково робити звіт);

- b) тягар служби (一日中バタバタしている - весь день працювати, як навіжений);
- c) відношення до грошей і обов'язків, що пов'язані з ними (家賃をキッチンキッチンと払う - вчасно платити за квартиру);
- d) характеристика людини у діловому плані (大学を出てのホヤホヤ - тільки-но закінчити університет (нестача досвіду)).

“Фізичні аспекти”

1) Зовнішність:

- a) одяг (サッパリした制服 - охайна і чиста уніформа);
- b) статура (体つきもギスギスしている - дуже худий, що аж кістки видно);
- c) лице (母親ゾックリ - дуже схожа на матір);
- d) зачіска (モシヤモシヤに乱れた髪 - розпатлане волосся);

2) Вираз обличчя, міміка (頬がカッカとほてる - почервоніти від сорому)

3) Вираз очей (キョトキョト落ち着かない - не могли заспокоїтися з жахом в очах)

4) Стан тіла (グッタリしている - бути без сил, не відчувати тіла)

5) Функціонування організму (フーっと目の前の人の顔がぼやけて - лиця людей, що знаходилися переді мною, почали розпливатися)

6) Чуттєві аспекти людини

- a) відчуття (ゾクゾクする - знобити, тремтіти);
- b) нюх (プンプン匂いがする - виділяти дуже насичений запах);
- c) дотик (ガリガリする - хрустіти);
- d) зір (キンキラキンの金歯 - блискучі золоті зуби);
- e) звук (ワイワイせがむ - всі вуха продзижчати);

“Емоційні аспекти”

1) Сильні емоції (ガッカリする - дуже розчаруватися)

2) Настрій, стан душі (シンミリした - забувши про все, спокійно)

“Психологічні аспекти”

- 1) Стан душі (ボヤッとしている - відсутньо, літати у хмарах)
- 2) Внутрішні процеси (マザマザと思い浮かぶ - ніби перед очима стоять спогади)

“Характеристика мовного апарату”

クシヤクシヤささやく - нерозбірливо шепотіти.

“Дії, що виконують люди та тварини”

- 1) Рухи тіла (ピョンと跳び上がる - з легкість перестрибнути)
- 2) Неможливість виконати дію (ミスミス - перед очима, не маючи змоги щось зробити)

“Напрямок рухів”

- 1) Кругові рухи (ボールがコロコロと穴の中に転がり込んだ - м'ячик декілька разів обігнув край і закотився у лунку)
- 2) Лінійні рухи (スーと下へ降りてしまった - зісковзнув прямо вниз)
- 3) Рухи в просторі (バタバタと倒れる - падати один за одним)
- 4) Руйнування, пошкодження (ガクンと折れる - різко відірватися)
- 5) Інше (スラリと通る - пройти гладенько)

“Рухи, пов'язані з основними елементами природи”

- 1) Повітря (フーッとふくれる - пишно роздутися)
- 2) Вогонь (チロチロ燃える - замерехтіти)
- 3) Світло (キラリキラリと光る - виблискувати)
- 4) Вода/рідина (ポツンと - капнути)

“Стани (1)”

- 1) Клімат та навколишнє середовище:
  - a) погодні умови (ドヨリと曇っている - затягнутися хмарами);
  - b) стан повітря, температура (ムツとする - задуха, нічим дихати);
  - c) видимість, змога бачити (モヤモヤと暗くなった - затуманитися, потемніти);
  - d) характеристика навколишнього простору (チグハグ - невідповідний, несиметричний).

2) Фізичні стани:

- a) рідини (ズブプリ濡れていた - промокнути до нитки);
- b) тверді тіла (チカチカ - ожеледиця, дуже слизько).

“Стани (2)”

- 1) Стан як результат (コロッと違うクシャクシャになって - повністю відрізнятися)
- 2) Форма як результат (クシャクシャになっている - настільки помятий, схоже, більше не можна використовувати)
- 3) Стан справ (テンヤワンヤ - гвалт стоїть, усі переполошилися)
- 4) Зміни (ピツタリとやめる - зненацька покинути/залишити)

“Інше”

- 1) Кількісні показники
  - a) час (アツという間に - моментально, не встиг і оком кліпнути);
  - b) кількісна характеристика (ソックリ - все до останнього).
- 2) Характеристика простору
  - a) перебування у просторі (ブランブラン - повільно розгойдуватися);
  - b) приміщення (ガランとしている - безлюдний, жодної душі немає);
  - c) розміри (キッチリ合う - сидить як влитий).
- 3) Форма і структура
  - a) форма або фігура (フサフサした - густе волосся);
  - b) поверхня (デコボコしている - нерівний, горбатий);
  - c) склад, матеріал (ガタピシする - бути хитким).

Бабенко О. та Іванов О. зазначають, що унікальність класу гітайго полягає в тому, що кореляція звуку і значення ономотопеїчних одиниць пов'язана з явищем синестезії, а точніше, з акустичним значенням неакустичних феноменів. Таким чином, конкретні звуки можуть викликати смакові, тактильні та інші види відчуттів (5).

1.3. Роль манги у вивченні ономотопеї та японської мови

Манга (漫画) - це комікси, створені в Японії або написані японською мовою. Ієрогліфи, що використовуються для написання цього слова японською, означають “безцільний, марний” та “картина” (17).

Манга визнана і як форма образотворчого мистецтва, і як літературне явище. Існує безліч творів різних жанрів та тем: пригоди, романтика, спорт, історія, гумор, наукова фантастика, жахи, еротика та інші, розраховані на різні вікові групи, стать тощо.

У вивченні японської мови манга виступає і як носій теоретичної інформації, так і засіб практичного використання (щонайменше, як збірник прикладів застосування тих чи інших аспектів японської мови).

Кобилянська О. зазначає, що для самостійного вивчення ономапопеї можна звернутися саме до манги, адже вона налічує велику кількість ономапопеїчних прикладів, як гіонго так і гітайго. Це обумовлено особливими способами зорового відображення звуку (2).

Найчастіше ономапопея в манзі вказує на:

- 1) звуки навколишнього середовища (наприклад, погодні явища)
- 2) звуки, що видає людина (сміх, плач тощо)
- 3) звуки різних видів тварин
- 4) звуки роботи механізмів, машин тощо.
- 5) звуки ударів чи падінь, ішні звуки, що стосуються бійок і т.п. (найчастіше використовуються в манзі, орієнтованій на чоловічу стать)

У манзі зазвичай невелика кількість слів, адже більшість сюжету виражається саме за допомогою малюнків. А отже звукові ефекти, які, по-суті, і є звукозображальними словами, будуть мати не тільки словесний контекст використання, але й наглядну ситуативність. Ми вважаємо, що це допомагає не тільки правильно зрозуміти сенс ономапоетичного слова (та й будь-якого аспекта японської мови, що цікавить учня), але й орієнтуватися на практиці, коли доречніше його використати.

Гіонго та гітайго, представлені у манзі у вигляді написів різної величини і шрифту, є фактично частиною самої картинки, ніж простими словами. Зачасту вони намальовані від руки, що спрощує їх сприйняття читачем і естетично суміщає малюнок і слова воедино (16).

Виділяють наступні пункти у вивченні японської мови з використанням манги (4):

“По-перше, манга - автентичний текстовий матеріал, що характеризується природністю лексичного наповнення і граматичних форм, ситуативною адекватністю мовних засобів, в ньому відбиваються особливості і традиції побудови і функціонування мови повсякденного спілкування.

По-друге, манга є складовою японської культури, в них закладений багатий культурологічний потенціал. Через манга ми знайомимося з культурними реаліями, що має величезне значення в процесі вивчення японської мови в цілому.

По-третє, комікси, на думку дослідників (А.І.Княжицького, К.Асахіра, К.Като, N.Csabay, К.Hutchinson, J.Kakalios, Sones W., Lammers -Wayne P. та ін.), є якісно іншою формою подачі інформації - емною, образною, що володіє безпосереднім впливом на почуття реципієнта.”

Для вивчення ономапоєї використовуються різні ресурси, починаючи з спеціалізованих підручників, карток для вивчення лексики і т.п. навчальних матеріалів. Манга є одним із таких ресурсів. Сел. К. навіть припускає, що манга може стати самостійним предметом вивчення ономапоетичної лексики, адже існують і такі приклади манги, в яких інші слова, окрім звуко символізмів та звуконаслідувань, майже не зустрічаються (16).

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОНОМАТОПЕЇ В МАНЗІ ТА У ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ЯПОНСЬКИХ ПІСЕНЬ

2.1. Практичне дослідження ономатопеї в манзі на прикладі першої глави манги Оди Ейічіро “Ван Піс”

Перед проведенням дослідження слід зазначити, що обраний нами для аналізу твір, а саме манга “One Piece”, автором якої є Ейічіро Ода, насичений показниками ономатопеї. Дана манга відноситься до вікової групи «шьонен» (яп. 少年 «хлопець»), яка орієнтований на хлопчиків 12-18 років, проте має неабияку популярність серед представників обох статей різного вікового сегменту.

Оскільки манга цього жанру відзначається динамічністю сцен та сюжету, використання в ній великої кількості ономатопеї різних видів є досить зрозумілим. Звукозображальна лексика насичує події в манзі ефектами, схожими до тих, що супроводжують напружені моменти у фільмах, а також полегшує сприйняття ситуації і атмосфери, створеної в манзі, в загальному.

Ми обрали 2 главу манги “Ван Піс”, як основне джерело прикладів використання ономатопеї, так як вона підходить під загальний формат глав в жанрі шьонен (15-25 сторінок), тож може бути показовою не тільки для даної манги, але й і для усього жанру загалом. Перша глава в творах даного жанру зазвичай відрізняється від інших, адже містить близько 60-70 сторінок і вважається вступною або ж пілотною, тож для об'єктивного аналізу загального формату вона не підходить.

Ми виписали усі показники ономатопеї в другій главі. Їх загальна кількість становить 50 штук без повторень, 94 - з повтореннями. Ми пропонуємо класифікувати їх за критерієм опису персонажів та подій (дій), а також в окрему групу виділити ономатопеїчні слова, що говорять самі персонажі. Під описом персонажів мається на увазі опис їх станів, а опис

подій також включає опис навколишньої атмосфери в манзі. Виходячи з цього, можемо зазначити, що для опису персонажів було застосовано 9 оноματοпоетичних слів, для опису подій - 23 оноματοпоетичних слова, а в словах персонажів - 19 прикладів оноματοпеї (не враховуючи повторень).

У Таблиці №1 на наступній сторінці представлені усі приклади оноματοпеї, згруповані відповідно до запропонованої класифікації (цифрами прописана кількість разів використання даного слова). Слід зазначити, що спосіб запису (катаканною чи хіраганною) був обраний відповідно до оригінального тексту (див. Додаток №1).

Далі ми проаналізували складену нами таблицю, виділивши до яких семантичних груп оноματοпеї (гіонго, гітайго чи гісейго) належить кожен представлений в таблиці приклад і порівняли кількість слів, що відносяться до різних семантичних груп, в кожній колонці. Для цього ми обрали спрощену семантичну класифікацію оноματοпеїчних слів у японській мові, але зважаючи на велику кількість слів групи гісейго і їх роль у манзі, ми вирішили виділити на рівні з гіонго та гісейго. За даними, що ми отримали під час роботи з різними словниками [8, 14, 19, 20, 21, 22], маємо: до гітайго - 19, до гісейго - 20, до групи гіонго належать 6 прикладів оноματοпоетичної лексики. Також були і такі, що відносилися відразу до двох груп - гіонго і гітайго. Їх кількість також становить 6.

Після проведеного аналізу ми розмістили всі приклади у таблиці для наглядного порівняння кількості оноματοпоетичної лексики різних семантичних груп, використаної в даній главі.

Таблиця №1

Опис персонажів	Опис дій/подій	Слова персонажів
1) びくびく 2	1) クーックーツ	1) あ!
2) しゅん	2) どん 7	2) わー!
3) ギロ	3) ゴゴゴゴ 6	3) あーっ 3
4) ブンブン	4) ぐるぐる	4) えへへへ 7
5) ひゃーっ	5) ザバッ	5) う!!!
6) にこっ 2	6) ざざーん	6) はっはっはっはっ は5 (はははは)
7) ポロッ 3	7) ツー	7) ん? 2
8) ブチブチ	8) ガン 5	8) ぐおっ
	9) どさっ	9) ぎゃあ
	10) ゴー	10) うわっ 2
	11) ゴロ	11) おうっ
	12) バキィ	12) え? 5
	13) しん	13) は! 2
	14) ヒョンヒョン	14) ああ 3
	15) どごおん	15) ふーん
	16) ガサッ	16) ふー
	17) プスプス	17) はあ...
	18) ズーン 3	18) な
	19) ボローン	19) しししし
	20) ズーン 2	
	21) ガツン	
	22) ドカン	
	23) ズロリ	
	24) ズドン	

Колонка 1: Опис персонажів

- 1) びくびく (擬態語) - миттєве тремтіння від страху чи подиву.
- 2) しゅん (擬態語) - зневіра, засмучення, погіршення настрою.
- 3) ギロ (擬態語) - різновид ギョロ; широко відкриті очі зляканої/здивованої людини/тварини тощо.
- 4) ブンブン (擬態語) - махання головою.
- 5) ひゃーっ (擬態語) - здивуватися, злякатися.
- 6) にこっ (擬態語) - спокійний радісний сміх, усмішка від приємних почуттів.
- 7) ポロッ (擬態語) - викатування доволі великого комка (в переносному значенні - проливати сльози).
- 8) ブチブチ (擬態語) - рватися (в прямому і переносному значенні, тут - урвався терпець).

Як можна помітити, усі оноματοпеїчні слова, представлені в цій вибірці, відносяться до такої семантичної групи оноματοпеї як гітайго. Це було очікувано, адже ми вирішили віднести сюди саме ті приклади, що описують стан людини.

Колонка 2: Опис дій/подій

- 1) クーックーッ (擬声語) - крики птахів.
- 2) どん (擬態語/擬音語) - звук взриву; непохитний спокійний стан (в манзі часто використовується при появі персонажів).
- 3) ゴゴゴゴ (擬音語) - тривалий звук рухів тяжкої текучої субстанції.
- 4) ぐるぐる (擬態語) - звук тривалого кружляння, обертання тіла.
- 5) ザバッ (擬音語) - звук сплеску води.
- 6) ざざーん (擬音語) - звук швидкої течії великої кількості води, піску тощо.

- 7) ツー (擬態語) - переміщення предмету по прямій, без перешкод.
- 8) ガン (擬音語) - звук від одноразового удару важкого предмету об інший предмет; звук вибуху.
- 9) どさっ (擬態語) - звук падіння досить великого м'якого і важкого предмету.
- 10) ゴー (擬態語/擬音語) - звук ричання (в даному випадку символізує злий пристальний погляд)
- 11) ゴロ (擬態語) - звук перекатування доволі важкого предмету.
- 12) バキィ (擬音語) - звук різкого перелому дошки, палиці тощо.
- 13) しん (擬態語) - тиша, мовчання, повна відсутність голосу.
- 14) ヒョンヒョン (擬態語/擬音語) - швидкі рухи, свист вітру від швидкого пересування.
- 15) ドゴン (擬態語) - сильний удар.
- 16) ガサッ (擬音語) - звук неважкого сухого предмету при дотику з іншим/ падінні на інший предмет.
- 17) プスプス (擬態語/擬音語)- тління без вогню.
- 18) ズーン (擬態語) - раптове відчуття холоду (у переносному значенні - напружений стан, очікування чогось небажаного, неприємного)
- 19) ズン (擬態語) - драматичний ефект, акцентування уваги; розчарування, емоційний упадок.
- 20) ボロン (擬態語) - сильно пошкоджений предмет
- 21) ガツン (擬態語/擬音語) - звук чи образ удара твердого предмета неправильної форми об інший предмет.
- 22) ドカン (擬態語) - хвилюватися боятися (в даному випадку може означати страх від нападу, удару)
- 23) ズロリ (擬態語) - описує велику кількість вишикуваних в ряд людей (сприймаються як одна група).
- 24) ズドン (擬態語/擬音語) - несподіване падіння важкого предмету

(також в переносному значенні, у манзі означає “щелепа відпала” - здивування)

У даній вибірці присутні всі три види звукозображальних слів. Слів групи гіонго - 6, групи гісейго - 1, групи гітайго - 11. Також є й такі, що не належать лише до однієї семантичної групи, їх кількість становить 6.

Маярд К. звертає увагу на особливість деяких ономатопеїчних лексичних одиниць відноситися до декількох семантичних груп одночасно. Вона пояснює це полісемантичністю певних ономатопеїчних слів (9).

Стосовно такої малої кількості прикладів наслідування голосу (гісейго) в даному випадку хотілося б зазначити, що це не вказує на малу вживаність даного класу слів для опису навколишньої ситуації в манзі. Це залежить безпосередньо від епізоду, зображеного в творі.

Колонка 3: Слова персонажів

- 1) あ！(擬声語) - вигук розуміння, коли щось збагнув.
- 2) わー！(擬声語) - крик.
- 3) あーっ (擬声語) - мимовільний крик; здивування, що виникає від несподіваної дії.
- 4) えへへへ (擬声語) - вид сміху (в даному випадку виражає невпевненість, знервованість).
- 5) う!!! (擬声語) - сдавлено крикнути, видати здавлений звук; низький стон.
- 6) はっはっはっはっは (擬声語) - вид сміху (гучний впевнений сміх).
- 7) ん？(擬声語) - звук при виявленні інтересу.
- 8) ぐおっ (擬声語) - рев, шипіння (в даному випадку, крик/стогін від болю)
- 9) ぎゃあ (擬声語) - гучний крик (від болю, здивування, переляку).
- 10) うわっ (擬声語) - крик від страху, несподіванки.

- 11) おうっ (擬声語) - викрик, вигук.
- 12) え? (擬声語) - здивування, несподівана реакція.
- 13) は! (擬声語) - звук, коли несподівано щось прийшло на думку.
- 14) ああ(擬声語) - вигук згоди, розуміння почутого.
- 15) ふーん (擬声語) - вираження розуміння чи згоди; різкий видих через стиснуті губи.
- 16) ふー (擬声語) - видих через ніс.
- 17) はあ... (擬声語) - тяжке дихання широко відкритим ротом.
- 18) な (擬声語) - викрик з широко відкритим ротом (вказує на здивування від несподіваної дії)
- 19) しししし (擬声語) - вид сміху (ширий сміх від радості).

У даній вибірці представлені лише приклади ономапопеї використані в самому мовленні персонажів. Усі вони відносяться до семантичної групи гісейго, адже наслідують звуки людей.

Уже із самої назви колонки можна було здогадатися про належність прикладів до даної групи ономапоетичної лексики. Але не можна було виключати можливість, що дві інші семантичні групи (гітайго та гіонго) можуть бути використаними самими персонажами в тому чи іншому контексті у мовленні.

Також хотілося б звернути увагу на 3 різних види сміху, застосованих у мові персонажів. Вони надають персонажам особливих рис характеру і застосовані не тільки для вираження емоцій. У Додатку №2 можна побачити, як сміх відрізняє 2 різних персонажі, не звертаючи увагу на їх інші дії та характеристику.

Таблица №2

擬音語	擬態語	擬音語/擬態語	擬声語
1) ゴゴゴゴ	1) びくびく	1) どん	1) クーッ
2) ザバッ	2) しゅん	2) ゴー	クーッ
3) ガン	3) ギロ	3) ヒョンヒョ ン	2) あ!
4) バキィ	4) ブンブン	4) プスプス	3) わー!
5) ガサッ	5) ひゃーっ	5) ガツン	4) あーっ
6) ざざーん	6) にこっ	6) ズドン	5) えへへへ
	7) ポロッ		6) う!!!
	8) ブチブチ		7) はっはっ はっはっは
	9) ぐーるぐー る		8) ん?
	10) ツー		9) ぐおっ
	11) どさっ		10) ぎゃあ
	12) ゴロ		11) うわっ
	13) しん		12) おうっ
	14) ドゴン		13) え?
	15) ゴーン		14) は!
	16) ズン		15) ああ
	17) ボロン		16) ふーん
	18) ドカン		17) ふー
	19) ゴロリ		18) はあ...
			19) な
			20) ししし し

Підсумовуючи результати, отримані в нашому дослідженні, можна побачити, що манга багата на різні приклади усіх груп ономотопеї. Мовлення персонажів має характерну для самих японців манеру висловлювання, насичене ономотопоетичними лексичними одиницями.

Рьоко Сасамото, посилаючись на дослідження Кусаморі (1968), пише, що ономотопея, зокрема семантична група гітайго, у манзі виконує такі функції: (1) підвищення реалізму, (2) підвищення реалістичності опису, (3) психологічну і символічну функцію та (4) жартівливу функцію (15, с 155). Усі ці функції наявні в досліджуваній нами манзі. Їх можна помітити в запропонованій нами класифікації.

Кількість ономотопеїчних слів різних семантичних груп досить відрізняється. Гітайго та гісейго нараховують найбільшу кількість прикладів. Ми пояснюємо це тим, що слова групи гітайго охоплюють широке семантичне поле і використовуються для позначення різних реалій. Гісейго, застосовані в мовленні персонажів, створюють більш людський образ і надають мовцю манеру говоріння та, відповідно, поведінки, що вирізняє його з-поміж інших.

2.2. Культурно-мовна специфіка вживання ономотопеї у текстах сучасних японських пісень

2.2.1. Структурно-семантична характеристика пісенних ономотопів

Переходячи безпосередньо до дослідження лінгвокультурологічних особливостей вживання ономотопоетичної лексики в японській мові, а також способів їх реалізації, відображених в текстах сучасних популярних японських пісень, по-перше, проведемо кількісний аналіз всіх виокремлених ономотопів та складемо частотний список їх вживання у досліджуваних текстах.

Таблиця 1

Частотний список вживання онома топів у текстах пісень

№	Найменування онома топів	Абсолютна кількість вживань
1.	どきどき	19
2.	キラキラ	13
3.	わっしょい	10
4.	ワクワク	8
5.	キュン	5
6.	ぴかぴか	4
7.	もぐもぐ	4
8.	ニコニコ	4
9.	ゆらゆら	4
10.	ひらひら	3
11.	ヤバい	3
12.	もふもふ	3
13.	チュ	3
14.	つるつる	2
15.	ぱくぱく	2
16.	ごくごく	2
17.	バクバク	2
18.	バラバラ	1
19.	てかてか	1
20.	グングン	1
21.	クラクラ	1
22.	わなわな	1
23.	ギュ	1
24.	じっと	1

25.	ギュッと	1
26.	メキメキ	1
27.	グルグル	1
28.	ドキッ	1
29.	パラパラ	1
30.	ふふふん	1
31.	あっはっは	1
32.	ねえねえねえ	1
Всього:		106

Таким чином, у 20 досліджених текстах пісень зустрічається 32 одиниці ономатопетичної лексики, сумарна величина вживання яких становить 106, що складає у середньому приблизно 5 одиниць досліджуваної лексики на 1 пісенний текст і свідчить про високу частотність їх вживання, відповідно значну вживаність у пісенних композиціях.

На підставі повного частотного списку ономатопів та з огляду на існуючу класифікацію видів ономатопетичної лексики, можна скласти таблицю частотності вживання ономатопів за видами.

Таблиця 2

Види японської ономатопетичної лексики у пісенних текстах

Види японських ономатопів	Абсолютна кількість вживань	Відносна кількість вживань, %
гітай-го	85	80,2%
гіон-го	5	4,7%
гісей-го	2	1,9%
вигуки	14	13,2%
Всього:	106	100%

Виходячи з даних таблиці 2, можна сказати, що у досліджуваних текстах пісень присутні всі відомі види японських ономатоїв, як: *гісейго*, *гіонго*, *гітайго*, включаючи *вигуки*, які японські мовознавці також відносять до оноματοпоетичної лексики, серед яких переважну більшість складають ономатої класу *гітайго*, частота вживання яких становить 80,2% від загальної кількості прикладів; за ними за частотністю вживання йдуть вигуки та *гіонго*, що становлять відповідно 13,2% та 4,7%; найменшу ж вживаність мають ономатої класу *гісейго*, що складає лише 1,9%.

Проілюструємо всі вживані види оноματοпоетичної лексики, виявлені у досліджених текстах конкретними прикладами:

а) *гітайго* – алюзивні дієзображальні слова, які образно чи метафорично передають особливості дії, стану, відчуттів, природного явища тощо (25):

- ドキドキ – сильно битися, тьохкати (про серце): 誠実に話して 心 DOKI DOKI DOKI / Чесно кажучи, моє серце дуже сильно б'ється (DOKI DOKI, Just 4U);

- キラキラ – блищати, сяяти: ひとつになれこころ...KiRa-KiRa!! / Наші серця стають одним... і сяють!! (KiRa-KiRa Sensation!, μ's from Love Live! School Idol Project);

- ワクワク – бути схвилюваним / збудженим від радості: いっぱいだ Waku-Waku / Сповнені хвилювання. (Waku-Waku-Week!, Aqours from Love Live! Sunshine).

Серед цього пласту лексики варто виділити найуживаніше слово *どきどき* – сильне серцебиття (від почуттів), яке японці дуже часто використовують, як у мовленні, так і в художній літературі та в піснях.

б) *гіонго* – звуконаслідувальна лексика, що відтворює звуки оточуючого природного середовища, звуки різних механізмів, а також звуки, що породжуються тими чи іншими фізичними діями людей (25):

- ゆらゆら – коливатися, гойдатися: 舞い落ちる花びらユラユラ / Танцюючі квіткові пелюстки коливаються, колишуться. (HARUKAZE, SCANDAL);

- パラパラ – гриміти, гуркотіти, шелестіти: マンガばかりパラパラめくり / Просто читаю мангу, гортаючи сторінки (MOVING!!, Takacha).

в) гісейго – слова, які передають голоси живих істот [25, с. 116]:

- ふふふん – хіхікання: こいの魔法はおとめの真っ白なふーふふふん♪ / Магія любові – сміх чистої дівчини (恋のヒメヒメぺったんこ from 弱虫ペダル);

- あっはっは – голосний регіт: 笑う門には 福来るでしょう! 「ハーッハッハッハッハッハッハー!」 / Удача прийде до воріт посмішки! «Хаа, ха, ха, ха, ха, ха, хаа!» (男子タルモノ!~MATSURI~, IDOLiSH7).

Також у досліджуваних піснях можна зустріти як загальновідомі вигуки, такі як: ヤバい (чорт!) та ねえねえねえ (Гей, гей, гей, гей!), так і оказіональні, як わっしょい, що є фестивалічним вигуком.

2.2. Функціонування оноματοпоетичної лексики у текстах сучасних японських пісень

Розглянемо стилістичні функції, які виконують ономатопи у досліджуваних пісенних текстах, щоб у подальшому зрозуміти мету їх використання виконавцями.

У ході дослідження нами був використаний перелік стилістичних функцій звуконаслідувань, розроблений Мацько Л. (24), тому що явище звуконаслідування є універсальним та існує у всіх мовах.

1. Звукообразувальна функція.

У пісні after school NAVIGATORS (μ's із Love Live! School Idol Project) використовуються чисельні ономатопи, що передають звуки поїдання їжі різних текстур, а саме もぐもぐ、つるつる、もふもふ、ぱくぱ

く、ごくごく задля посилення почуття радості та веселощів, що виражають виконавці, створюючи враження присутності слухача на місці їх товариша на прогулянці, додаючи пісні нове, більше емоційне забарвлення.

2. Дескриптивна (описова) функція.

誠実に話して心DOKI DOKI DOKI / Чесно кажучи, моє серце дуже сильно б'ється.

Ономатоп ドキドキ широко використовується (16 випадків вживання) у тексті пісні DOKI DOKI (Just 4U) не лише для опису звуку гучного серцебиття, а ще й для більш яскравої передачі почуття закоханості, яке відчуває виконавець, підсилюючи емоційну складову пісні.

3. Функція інтенсифікації емоційного впливу.

窓辺にひとり頬づえついて 止まない雨をじっと見てる / Одна, я спираюся на підвіконня, моя щока відпочиває на моїй долоні, і невідривно дивлюсь на нескінченний дощ.

Ономатоп じっと додає до меланхолійної сцени ще більшої повільності, створюючи помірну спокійну атмосферу (Honey, chihiro).

4. Функція економії мовних засобів.

こいの魔法はおとめの真っ白なふーふふふふん♪ / Магія любові— сміх чистої дівчини.

Ономатоп ふふふん використовується у пісні 恋のヒメヒメペったんこ з аніме 弱虫ペダル задля економії лексичних засобів, замінюючи собою безпосереднє слово сміх (хіхікання), він передає безтурботну радісну атмосферу, тим самим підсилює емоційний вплив на слухача.

У пісні 男子タルモノ～MATSURI～ вигук わっしょい використовується 10 разів, що допомагає створити фестивальний (святковий) дух, передати почуття захоплення тим, що відбувається навкруги, та додати пісні яскравості і динамічності.

Але, підсумовуючи, все викладене вище, треба сказати, що, які б стилістичні функції не виконували досліджувані ономатопи, все одно єдина мета їх використання це “створення необхідного ефекту” (26).

Таким чином, можна стверджувати, що основною функцією даних лексичних одиниць є функція інтенсифікації емоційного впливу, тобто не так опис деякого образу, скільки пряма передача цього образу і супроводжуючих його відчуттів того, хто говорить (пише) рецептору (слухачеві або читачеві).

ВИСНОВКИ

Результати опрацьованої інформації і проведеного дослідження дають підставу зробити такі висновки:

- 1) Ономатопея як мовне явище притаманна багатьом мовам світу і займає певну позицію в кожній з них. Її поділяють на звуконаслідування та звукосимволізм, хоча довгий час між ними не виділялася певна межа.
- 2) Ономатопея в японській мові показана великою кількістю прикладів. Вона використовується як на письмі так і в усному мовленні на повсякденній основі. Така насиченість обумовлена малою кількістю лексем в японській мові, тож ономатопеїчна лексика заповнює проміжки, виконуючи різну роль в побудові речень. (Вона може виступати і як дієслово, і як іменник, і як прислівник тощо.)
- 3) Семантична класифікація ономатопеїчних лексичних одиниць в японській мові виділяє дві основні групи слів - гіонго та гітайго. Однак, деякі лінгвісти також виділяють в окрему групу на рівні з попередніми двома лексику гісейго.
- 4) Одна з головних проблем семантичної класифікації японської ономатопеї полягає в полісемантичності. Деякі приклади звукозображальних слів японської мови неможливо віднести до однієї семантичної групи, незважаючи на детальність класифікації.
- 5) Найрозповсюдженішими джерелами японської ономатопеї є дитяче мовлення та японські комікси - манга. Манга не тільки надає приклади використання ономатопеїчних одиниць у мовленні, але й може виступати як самостійний матеріал для навчання.
- 6) Проведене дослідження показало, що манга насичена прикладами ономатопеї різних семантичних груп. Ономатопея в манзі використовується не тільки для надання драматичності ситуаціям та сюжетним поворотам, але й для деталізації персонажів,

одухотворення їх образів, надання їм людських рис характеру.

Якщо генералізувати результати проведеного нами дослідження, то можна зробити висновок, що найуживанішими в манзі жанру шьонен є ономатопеїчні слова, що відносяться до семантичних груп гітайго та гісейго. Але не слід забувати, що кількість тієї чи іншої семантичної групи ономатопеї залежить від ситуації, створеної автором у творі. Тож результати, отримані нами в даній роботі, можуть варіюватися в залежності від обставин. Також хотілося б зазначити, що за спрощеною семантичною класифікацією група гісейго входить до складу групи гіонго. У такому випадку співвідношення двох основних семантичних груп ономатопеї - гіонго та гітайго - в японській манзі приблизно однакове.

- 7) Всі автори у своїх композиціях широко використовують звуконаслідувальну лексику (у середньому приблизно 5 прикладів вживання на 1 текст).
- 8) Серед усіх видів ономотопів найуживанішим є клас гітайго, вони становлять 80,2% від загальної кількості прикладів, а такий вид як гіонго у пісенних текстах майже не трапляється, тому що саме ономотопи класу гітайго надають пісні більшої образності та експресії, тим самим посилюючи емоційний вплив на слухача. На другому місці за частотністю вживання серед виокремлених у досліджуваних текстах одиниць після гітайго знаходяться вигуки, котрі виконують ту ж саму функцію, а саме передають емоційний стан героїв пісень, їх різноманітні почуття, такі як: радість; задоволення тощо, а також надають жвавості, невимушеності та експресивності пісенному тексту. До того ж, ономотопи виконують ще цілу низку допоміжних функцій, зокрема такі як дескриптивна та функція економії мовних засобів, адже вони здатні конкретизувати емоційне сприйняття того чи іншого об'єкта дійсності, явища

природи, ситуації, дії тощо, поєднуючи їх візуальні й акустичні характеристики, та іноді можуть замінити собою цілі речення, що дає змогу авторам пісенних текстів створити потрібний ритм, надати динамічності пісенній композиції та бути лаконічними, водночас вкладаючи в свої тексти глибокий сенс.

日本語の要旨

氏名:ピリンスカヤ・ユリヤ-アンナ

テーマ:「オノマトペの例に関する日本語の表現語彙」

1. 今までの研究(先行研究)で、分かっていること:

オノマトペとは、現実の音や声を人間の言語でそれらしく表した言葉や、現実には音の聞こえない状況をあたかもそのような音がしているかのように表したり、音の抱かせる感覚を利用して表現した言葉の総称である。人間の声を表す言葉は擬声語と呼び、人間の声以外の現実の音を表す言葉は擬音語と呼び、状態や感情などを表す言葉は擬態語と呼ぶ。

2. 先行研究で、まだ分かっていないこと:

一般的な意味分類におけるオノマトペのグループは今にも不定の言葉がある。その言葉は文章の文脈によって2つまたは3つのオノマトペのグループに属する。

3. 自分の研究が必要な理由:

オノマトペの原の中でマンガは2位である。それに、マンガは、オノマトペ単位の使用例を提供するだけでなく、日本語を勉強している人向けの教材としても使うことができる。だから、マンガにあるオノマトペを研究することが大切だと思う。

4. 自分の研究で、明らかにしたいと思ったこと:

マンガと歌におけるオノマトペの意味論特徴を説明したいとおもった。それから、オノマトペの意味分類において最も使用する言葉のグループを研究したいと思った。そのほか歌詞の言語単位の分析における日本語のオノマトペの使用の文化的および言語的詳細を明らかにすることである。

5. 自分の研究を進めた方法(実験デザイン):

日本のオノマトペの種類の種類既存の分類を与えた。研究された語彙の目録をまとめた。それから、言葉の数を割り出してから、言葉の意味とオノマトペの意味分類における言葉のグループを説明してみた。調査対象の資料で使用されているオノマトペ語彙の構造意味分析を実施し、それがどのような機能を実行するかを調べた。

6. 自分の研究(実験)をして、分かったこと:

マンガは、様々なオノマトペの例が詰まっている。マンガにおけるオノマトペの役目は特集効果を表すことだけでなく、キャラクターの性格も明らかにする点がある。それから、マンガには一番数多くのオノマトペの意味分類における言葉のグループは擬態語と擬声語である。

オノマトペは、すべての作者が作曲で広く使用している。すべての種類のオノマトペの中で、最も使用されているのは、身体的および感情的な感覚を伝える擬態語のクラス(80.2%)であることがわかった。歌詞に祇園語はほとんどない。

7. 自分の研究の結果が役に立つと思っている理由:

オノマトペは日本語における特別な位置がある。私はマンガと歌にあるオノマトペの特徴を説明してみた。だから、私の研究はオノマトペをマンガと歌を通じて勉強する希望がある人に役に立つと思う。それから、オノマトペの意味分類を研究している人もこちらの研究論文が使うことができると思う。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Гаценко І. Ономатопея як репрезентація звукофери в мові // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). – 2013. – Вип. 17. – С. 256-261.
- 2) Кобелянська О. Дослідження явища ономатопеї в японській лінгвістиці // Мовні і концептуальні картини світу. - 2013. - Вип. 45. - С. 49-60.
- 3) Кобелянська О. Макро- та мікроструктурні характеристики японсько-українського словника ономатопеїчної лексики // Мовні і концептуальні картини світу. - 2016. - Вип. 58. - С. 34-42.
- 4) H. Furuhata-Turner. Use of Comics Manga as a Learning Tool to Teach Translation of Japanese. JLTL, Vol. 3, No. 2 URL: https://www.academia.edu/12689233/Use_of_Comics_Manga_as_a_Learning_Tool_to_Teach_Translation_of_Japanese._JLTL_Vol.3_No.2 (дата звернення 23.12.2021)
- 5) Бабенко, О. В., Іванова, О. В. (2015). Семантичні й структурні особливості звуконаслідувальної лексики (на матеріалі української й англійської мов). *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки. Вип. 215(1).* (сс. 39-46). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_fil.n_2015_215%281%29__7
- 6) Кобелянська, О. І. (2012). Японська ономатопея у світлі європейської лінгвістичної традиції. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Філологія: мовознавство. Т. 12. Вип. 4.* (сс. 49-58). Одеса.

- 7) Кобелянська, О. І. (2014). Комунікативний потенціал і критерії відбору японської оноματοпоетичної лексики в лінгводидактичних цілях. *Сходознавство: зб. наук. пр. № 68*. (сс. 48-65). Київ.
- 8) 擬音語・擬態語4500 日本語オノマトペ辞典 単行本 – 2007/10/27
- 9) Maynard, Senko K. (1997). *Japanese Communication: Language and Thought in Context*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- 10) Медвідь, Н. С. (2009). Лінгвокультуреми в українській соціально-психологічній прозі першої половини ХХ ст. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Київ.
- 11) Akita R. A Grammar of Sound-Symbolic Words in Japanese: Theoretical Approaches to Iconic and lexical Properties of Mimetics / A dissertation presented to the Graduate School of Humanities and Social Sciences, Kobe University. — 2009. — 346 p.
- 12) Rie H. The semantic aspects of onomatopoeia : focusing on Japanese psychomimes // A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Arts (Linguistics) at the Australian National University. — 1994. — 156 p.
- 13) Inose H. *Translating Japanese Onomatopoeia and Mimetic Words*. - 2008.
- 14) Kutafeva N. Japanese onomatopoeic expressions with quantitative meaning // *Acta Linguistica Asiatica*. — №5(1). — 2015. — pp. 39-52.
- 15) Sasamoto R. *Onomatopoeia and Relevance: Communication of Impressions via Sound*. — Springer Nature. — 2019. — 259 p.
- 16) Sell C. *Manga Translation and Interculture*. // *Mechademia*. — №6. — 2011. — pp. 93-108.
- 17) Манга // [Електронний ресурс]. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BD%D2%91%D0%B0>
- 18) Ономатопея // [Електронний ресурс]. URL:

<https://ja.wikipedia.org/wiki/%E6%93%AC%E5%A3%B0%E8%AA%9E>

- 19) Японско-английско-русская таблица оноματοпоэтических соответствий в манге. v022 // [Електронний ресурс]. URL: https://dearmemories.ucoz.ru/Files/perevod_zvukov.pdf
- 20) EJLookup // Japanese-English dictionary [Електронний ресурс]. URL: <https://chrome.google.com/webstore/detail/ejlookup/chkdlmjcafolomgaahnnapjalipphi?hl=ru>
- 21) Jisho // Japanese-English dictionary [Електронний ресурс]. URL: <http://jisho.org/>
- 22) Weblio // Japanese-English dictionary [Електронний ресурс]. URL: <https://ejje.weblio.jp/>
- 23) 尾田・栄一郎『ワンピース』、第02話。— 1997—2020.
- 24) Мацько, Л. І. (2010). Актуальність лінгвокультурологічних ідей Карла Фослера. Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і лінгвокультурознавство: міжвуз. зб. наук. ст. В.А. Зарва (Ред.) Вип. XXIII. Ч. I (сс. 437-443). Бердянськ: БДПУ.
- 25) Олійник, Л. (2012). Особливості мови японських манга як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. Вип. 40* (сс. 108-118). Київ: ВПЦ “Київський університет”.
- 26) Мосенкіс, Ю. Л. (2005). Порівняльно-історичне і зіставно-типологічне мовознавство у викладанні японської мови в Україні. Мова та історія. Вип. 84 (сс. 115-117). Київ.
- 27) Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс. Навчальний посібник. — К.: Вища школа, 2007. — 823 с.

- 28) Сосюр, Ф. (1998). *Курс загальної лінгвістики* / пер. з франц. Київ: Основи.
- 29) Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія, Селіванова О.О., 2006